

Rerum Naturalium Fragmenta No. 9

<i>Jaskó Géza:</i> Ökrök hizlalása répával és burgonyával	3
<i>Jaskó Géza:</i> A hizlalás megkezdése	7
<i>Jaskó Géza:</i> Mustra ökrök feljavítása	11
<i>Jaskó Géza:</i> Hizlalás bevermelt takarmány-répa felhasználásával	13
<i>Jaskó Géza:</i> Mivel pótolandó hizlalásnál a takarmányrépa?	17

Budapest
1897

Ökrök hizlalása répával és burgonyával.

Jaskó Géza

I. M. ur, Piskoltról a következő kérdést intézte hozzánk: 30 darab, vörös és fekete-tarka havasi vidékről vett fiatal- 5—6 éves jó kondiczióban lévő ökröt nov. 1-én 970 kg. élősúlyban állítottam hiztóba, azóta (míg a takarmánykészítőkamra és füllesztő elkészül) reggel-este zabos-bükkönnyt, délben páronként 40 kg. laskázott répát kapnak. Célom volna jelzett állatokat lehetőleg jó minőségre oly módon felhizlalni, hogy miután répában gyenge a termésünk, az lehetőleg kiméltessék, annyira azonban semmiesetre sem, hogy ez csak némileg is befolyásolhassa befolyásolhassa a hizlalás jó eredményét. Rendelkezésemre áll továbbá, jóminőségű lóhere, zabosbükköny és kitűnő minőségű szikes talajon termett anyaszéna, erőtakarmányul pedig tengeridara és napraforgópogácsa.

Tisztelettel kérdem, hogy a felsorolt takarmányokat, miután azt hiszem, hogy másodrendű takarmányok etetése az ökrök jó húsban létele folytán felesleges, 1000 kg. élősúlyra mily arányban és időszakonként meddig adagoljam ? Az adagolandó tengeri- és pogácsa-darát miképpen helyesebb az ökörnek adni, déli etetésül tisztán az ökör elébe öntve-e, vagy a bepáczolt takarmánykeverék közé tegyem-e? Só mily módon és mennyiségben adagolandó ? Miután a gazdaságban nagyobb mennyiségű krumpli is van készletben, szükség esetén lehet-e azt répa helyett előnyösen és mily mennyiségben etetni ?

A hizlalás első időszakában, minthogy a répa etetését már megkezdte, célszerű lesz mindvégig répát etetni, még pedig 1000 kg. élősúlyra és naponta a következőképpen: takarmány-répa 40 kg., jó minőségű zabos-bükkönyszéna 15 kg., jó minőségű rétiszéna 7 kg., tengeridara 4 kg., napraforgópogácsa 1 kg.

Ezen takarmányösszeállításban a tápanyagok a Dietrich és König szerint megszabott mennyiségben és a kellő arány mellett befoglaltatnak. Tartalmaz ugyanis 27.664 szárazanyagot, 2.504 fehérjét, 14.791 szénhidrátot és 0.606 zsírt 1 : 6.5 arány mellett.

A II. és III. időszakban a répát lehet burgonyával helyettesíteni minden hátrány nélkül, csak arra kell ügyelni, hogy a fokozatos átmenet betartassék.

Értem ezalatt azt, hogy az első időszak végével kevesebb répát adagolva, burgonyával pótoljuk, még pedig aképpen, hogy ha pl. egy nap 10 kg. répával kevesebbet adunk 1000 kg. élő súlyra, úgy 5 kg. burgonyát kell helyette adnunk; két-három nap múlva 20 kg., majd 30 és végül 40 kg. répát felényi burgonyával helyettesítve, elérhetjük azt, hogy a takarmányváltoztatást a hízók meg nem szynlik. A burgonyából fele mennyiség azért elegendő, mert éppen még egyszer olyan gazdag tápanyagokban, mint a répa.

Eszerint a hizlalás második időszakában 1000 kg. élő súlyra és naponta adagoljon: burgonya 20 kg., lóhereszéna 14 kg., zabosbükkönyszéna 5 kg., tengeridara 4 kg., napraforgópogácsa 2.5 kg. Ezen összeállításban 26.469 szárazanyag, 3.028 fehérje, 14.495 szénhidrát és 0.786 zsír foglaltatik 1 : 5.4 arány mellett.

A III. időszakban 1000 kg. élő súlyra és naponta: burgonya 20 kg., lóhere széna 10 kg., zabosbükkönyszéna 3 kg., rétiszéna 5 kg., tengeridara 4.5 kg., napraforgópogácsa 2 kg. Tartalmaz 25769 szárazanyagot, 2.708 fehérjét, 14.497 szénhidrátot és 0.720 zsírt 1 : 6.0 arány mellett.

Az első időszak, minthogy jó kondiczióban levő ökrökről van szó, 6 hétig azaz 42-45 napig tartson; a második időszak 7, esetleg 8 hétig, azaz 50-60 napon keresztül, és végül a harmadik időszak szintén 6, esetleg 7 hétig, azaz 42-50 napon keresztül. Eképpen a hizlalás minimális tartama 19 hét, azaz 4³/₄ hónap, de eltarthat 21 hét, azaz 5 hó és 10 napon, esetleg 5¹/₂ hónapon át is. Sem a hizlalás idő tartamát, sem azt, hogy az állatok milyen súlyra hiznak ki, papiroson pontosan kiszámítani nem lehet, mert számos mellékkörülmény befolyásolhatja.

Irányadó ebben a tekintetben, hogy addig hizlalunk, amig nyereség mutatkozik; a második időszak vége felé s a harmadik időszak elején próbamázszálásokat eszközölünk s ha 500 kg. beállítási élősúly után napi 1 kg. szaporulat mutatkozik, azaz egy közép nagyságú ökör naponta 1-1.20 kg. súlyszaporulatot feltüntet, a hizlalás még mindig előnyösen folytatható.

Arra az esetre, ha a répakészlet elegendőnek mutatkoznék, a hizlalás továbbvitelére a II. és III. időszakra az alábbiak szerint folytassa a hizlalást. Megjegyzem azonban, hogy a fentebb közölt takarmány-változtatás, ha különben a burgonya jó minőségű (nem fagyott vagy penészes), a hizlalás folyamatát semmiben sem hátráltatja. Mindenesetre azzal a takarmánynyal kell inkább hizlalni, amely takarmány előállítása a gazdaságnak kevesebbe kerül s amely másképpen fel nem volna használható.

Eszerint, ha takarmányváltogatás nem történik, a II. időszakban 1000 kg. beállítási élősúlyra és naponta etetendő: takarmányrépa 40 kg., lóhereszéna 12 kg., zabosbükkönyszéna 5 kg., rétiszéna 3 kg., tengeri-dara 4 kg., napraforgópogácsa 2.5

kg. Tartalmaz 27.184 szárazanyagot, 3.018 fehérjét, 14.597 szénhidrátot és 0.768 zsírt 1 : 5.4 arány mellett.

A III. időszakban : takarmányrépa 40 kg., lóhereszéna 10 kg., zabosbükkönyszéna 3 kg., rétiszéna 5 kg. tengeridara 4-5 kg., napraforgópogácsa 2 kg. Ezen összeállításban 25.569 szárazanyag, 2.698 fehérje, 14.137 szénhidrát és 0.710 zsír foglaltatik 1 : 5.89 arány mellett.

A takarmány elkészítése aképpen történik, hogy a répát vagy burgonyát apróra szeletelve keverjük a durvább szálú felszecskazott szénafélével s a takarmányozóban rétegesen elterítjük aképpen, hogy egy réteg burgonya és szénaszecska egy réteg durván megdarált tengeri és napraforgó-pogácsával váltakozzék.

A feletetés előtt a takarmány egyenletesen össze lesz keverve. A darának és olajpogácsának ez a legajánlatosabb etetési módja, mert ha külön adjuk, úgy a porosabb részéből egyrészt igen sok elkallódik, másrészt a durván őrölt pogácsadarabkák sem rágatnak meg oly tökéletesen s a gyomorba kerülve és ott csomókba verődve ki nem használtatnak.

Denaturált só az I. időszakban 35-40 gr., a II. időszakban 45-60 gr., a III. időszakban 40-45 gr. adandó fejenként és naponként. Ezt a takarmányra hintve nyújtjuk.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.92, p.1603)

A hizlalás megkezdése.

Jaskó Géza

490. sz. kérdés. Gazdaságomban az idei takarmányrépa gyengén sikerült, mindamellettnéhány ökröt kell hizlatnom, részint lecsigázott magyar, részint fiatal színes ökröket. Ha az első 30 napon répaszeletet korpával és jó buzatörökkel páczolva nyújtok, némileg célzott érek-e, és ha igen, mennyit adhatok ezen keverékből naponta egy pár 10 m.-mázsás ökröknek. Megjegyzem, hogy egyszer naponta jó sarjú szénát is adatok.
A. Podluzsány. S. A.

(Felelet a 490.számú kérdésre.)

A közölt takarmánynemüekből — a buzatöröket, buzapolyva összetételek szerint számítván — a következő összeállítás szerint a hizlalás első periódusában takarmányozhat nemcsak 30, hanem 50 napon (a hizás előrehaladottsága szerint 6-7 héten) keresztül 1000 kg. élősúlyra és naponta:

		száraz- anyag	fehérje	szén- hydrát	zsír	Arány
Alaptakarmány		27.0	2.5	15.0	0.50	1 : 6.5
Takarmány- répa	40 kg.	4.800	0.400	4.000	0.040	
Durva min.	9 kg.					
buza- korpa		7.790	0.990	3.960	0.240	
Buzapolyva	3 kg.	2.570	0.040	0.970	0.012	
Jóminőségű sarjusz.	15 kg.	12.780	1.065	6.150	0.240	
		27.940	2.495	15.080	0.532	1 : 6.5

Ezen takarmánykeverék szerint a 40 kg. répát felszeletelve keverni kell a 9 kg. korpa és 3 kg. buzapolyvával. A keverék

páczolva is etethető. A sarjút czélszerű a déli etetés alkalmával adni.

Bár úgy látszik, nem kívánja tudni, mégis megjegyzem, hogy a hizlalás II. és III. időszakában a rendelkezésre álló takarmányfélék nem lesznek elegendők. A II. időszakban nevezetesen Dietrich és König szerint olyan takarmányon tartandók a hizók, amely takarmány legalább is 26.0 szárazanyagot, 3.0 fehérjét, 14.8 szénhidrátot és 0.70 zsírt tartalmazzon 1 : 5.5 arány mellett. Jóval több fehérjét és zsírt, de kevesebb szárazanyagot kell tehát a szervezetbe bejuttatni, mint az I. időszakban.

A rendelkezésre álló takarmányfélék közül, a mint a fenti elemzésből is kitűnik, csak a durva minőségű buzakorpa tartalmaz sok fehérjét és zsírt és csak a buzakorpa adagjának emelésével lehetne az előirt fehérje mennyiséget némileg megközelíteni.

Azonban amint a tapasztalatok bizonyítják, a korpából többet, mint 10 kg.-ot 1000 kg. élősúlyra adagolni káros, amennyiben a marha azt értékesíteni nem képes és éppen azért szabály a hizlalásnál, hogy ha az I. időszakban 9-10 kg. maximális adag korpát adunk is a hízóknak, a II. és III. időszakban valamely darafélével — legajánlatosabb kukoricza- vagy árpadara — kell lassanként pótolni, úgy, hogy a hizás előrehaladtával mindinkább keveset korpát és több darát adunk.

A jelen esetben azonban nem lesz elegendő a korpát egyszerűen csak darával helyettesítve, folytatni a hizlalást. Amint utána számítottam, csak úgy érhetnők el azt, hogy helyes táparánynyal bíró, de amellet táparányokat a fentebb közölt szabvány szerint tartalmazó takarmányt állithassunk

össze, ha úgy a kukoriczából, mint a korpa és sarjuból a megengedhető maximalis adagot etetnők, de akkor is többet adnánk száraz anyagból, azaz a takarmány terménye nagyobb volna, mint amilyen a hizás II. periódusában előnyösnek mondható.

És az nem szóbeszéd, hanem tapasztalati tény, hogy csak akkor érhetünk el feltétlenül jó eredményt, ha- a II. időszakban feletetett takarmány szárazanyagtartalma kisebb, mint az I. időszakban feletetett takarmányé.

Emellett, minthogy sok kukoriczadarát kellene etetni, a takarmány jóval több zsirt tartalmazna az előírtnál; ez mindenestre növeli a takarmány tápértékét, de minthogy ez a felesleges zsír sok pénzbe kerül, a hizlálást nagyon is megdrágíthatná.

Éppen azért azt ajánlom, hogy a hizlálás II. és III. periódusára valamely koncentráltabb összetételű takarmányfélét szerezzen be a tengeridara mellé, ami éppen olcsón kapható s annak a feletetése, a hizók számához, a gazdaság üzeméhez s a piaci viszonyokhoz képest kifizetné magát.

Ilyenek a különböző gyári hulladékok pl. olajpogácsafélék (repcze-, len-, tök-, napraforgópogácsa) szárított gabona- vagy burgonyamoslék, szárított sörtörköly, malátacsira. Ezekből kevés kell 2½-3 kg. maximum 4 kg. 1000 kg. élősúlyra. Ha esetleg jóminőségű luczernaszéna rendelkezésre állana, tengeridara mellett a fentebb felsorolt gyári hulladékok beszerzése mellőzhető lennne.

Még csak azt jegyzem meg, hogy már az I. időszakban is ajánlatos megkezdeni a sózást; fejenként és naponként 35-45 gr. denaturált só veendő számításba.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.92, p.1606)

Mustra ökrök feljavítása.

Jaskó Géza

482. sz. kérdés. 20 db vén ökröt óhajtának 3 hónap alatt feljavítani a lehető legkevesebb erőtakarmány felhasználásával. Rendelkezésre áll: takarmányrépa, lóher és baltaczimszéna, árpa- és zabszalma, polyva és törek. Az okvetlen szükséges erőtakarmányt tengeridara képezné. Kérem a szükséges takarmánymennyiséget darabszámra értve közölni. Az ökrök nagyok. B. L.

(Felelet a 482. sz. kérdésre.)

Minthogy csak az a cél, hogy három hónap leforgása alatt a rossz kondiczióban levő ökrök feljavulva, némi hus és zsír rakodjék rájuk, vagy esetleg félig kihizott árut képezzenek, a rendelkezésre álló takarmány nemüekkel a következőképpen takarmányozzon.

Két-három héten keresztül 1000 kg. élő-súlyra adandó: takarmányrépa 40 kg, lóhereszéna 12 kg, baltaczimszéna 5, zabpolyva 5 kg. Ezen összeállításban csak 23.120 száraz anyag, 1.846 fehérje, 12.004. szénhidrát és 0.286 zsír foglaltatik 1 : 6.8 arány mellett, de ez is megfelelő lesz, mert az öreg lezsarolt állatok a több tápanyagot tartalmazó értékesebb takarmányfélét jól kihasználni rendszerint nem képesek.

A következő négy héten keresztül már jobb és több takarmányt kaphatnak. 1000 kg. élősúlyra adagolandó: takarmányrépa 40 kg, lóhereszéna 12 kg, baltaczimszéna 10 kg, kukoriczadara 4 kg. Tartalmaz 26.340 száraz anyagot, 2.486 fehérjét, 14.588 szénhidrátot és 0.526 zsírt 1 : 6.3 arány mellett.

Egyéb erőtakarmány hijjában szűkebb táparányu takarmánykeveréket létesíteni nem lehet, s azért pusztán ezen takarmányokkal az ökröket teljesen felhizlalni nem volna lehetséges. Minthogy pedig még a kukoricza-darával is takarékoskodni kell, csak a szálas takarmányfélék adagának emelésével lehet több tápanyagot a szervezetbe bejuttatni. A táparány természetesen szűkebb nem lesz, csak több takarmányt etetve több tápanyagot vesznek fel az ökrök.

E szerint a következő három héten keresztül 100 kg. élősúlyra adagolandó: takarmányrépa 50 kg., lóhereszéna 17½ kg., baltaczimszéna 5 kg., kukoriczadara 3 kg. Ezen összeállítás 27.165 szárazanyagot, 2.588 fehérjét, 15.293 szénhidrátot és 0.483 zsírt tartalmaz. 1 : 6.3.

Szalma és polyvaféléket a két utolsó összeállításban teljesen mellőztem, egyrészt azért, mert ezek a takarmány teriméjét túlságosan növelnék nagy szárazanyag tartalmuknál fogva; másrészt igen sok szénhidrátot tartalmaznak s a táparány jóval tágabb lenne a szükségesnél.

Az utolsó két hétben ismét 40 kg. répát, 12 kg. lóhereszénát, 10 kg. baltaczimszénát és 4 kg. kukoriczadarát kell etetni.

Mindeme kiszámítások 1000 kg. élősúlyra történtek. Ha az ökrök megmázslása nem eszközölhető, a jelzett takarmánymennyiség 1½-2 drb ökörre értendő.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.94, p.1640)

Hizlalás bevermelt takarmány-répa felhasználásával.

Jaskó Géza

Az OMGE egy tagjától a következő kérdést vettük: Szándékomban van 12 darab lehajtott öreg magyar jármos ökröt december hó elején lekötöni, négy havi hizlalási időtartamra. Rendelkezésemre áll: fagyott takarmányrépa bevermelve, széna szecskával keverten és pedig: 20 cm. réparéteg és 10 cm. középminőségű rétiszéna, szecska váltakozva; középminőségű here- és bükkönyszéna, tengeridara és gabonarostaal, de ez csak 20 hektoliter mennyiségben; végül napraforgópogácsa. Ez adatok alapján szíveskedjenek a 3 időszakra takarmányozási tervezetet összeállítani.

A felsorolt takarmányfélék között két olyan is szerepel, amelynek pontos vegyi összetételét nem ismerjük. A szükséges számadatok sem állván rendelkezésünkre, az elméleti szabványok alapján mindenben megbízható takarmányösszeállítást tehát nem készíthetünk. Az egyik a fagyott állapotban szénaszecskával bevermelt takarmányrépa. A bevermelésnél minden takarmány veszít tápanyagtartalmából, de hogy mennyit, az mindig a bevermeléstől függ.

Ha a levegő elzárása tökéletesebb, úgy jobban sikerül a takarmány konzerválása, kevesebb rész vész el s kevesebb is rothad el belőle, de ha lehető légmentesen elzárni nem sikerül, több fog belőle megromlani, megpenészedni s egyúttal több tápanyag is megy veszendőbe. Éppen azért, mert a bevermelés sikerétől van függővé téve a takarmány értéke-sebb vagy kevésbé értékes volta s minthogy a tápanyagokban beálló veszteség esetleg 50%-ot, sőt még többet is kitehet (a megrothadt és megpenészesedett takarmányon kívül), nem lehet a

bevermelt takarmány- tápanyagtartal-mát átlagos érték-számokban kifejezni.

Különösen a szénhydrát és fehérje-félékben — tehát a hizlalásnál nagy szerepet játszó tápanyagokban — áll be jelentékeny veszteség, amit csak a verem felbontása s tüzetes vegyvizsgálat után lehet konstatálni. A szénhydrátokban beálló veszteség minimumát több ide vonatkozó vegy-vizsgálat után 14.6%, maximumát 56.5%, átlagát 37.8%-ra, a fehérjében beálló veszteség minimumát 4.5%, maximumát 39.7%, átlagosan 24.5%-ra tehetjük. Fokozza a tápanyag-tartalom bizonytalan-ságát még az a körülmény is, hogy a bevermelés előtt a répa meg volt fagyva.

Maga a megfagyás ugyan tápanyagveszteséget nem igen jelent, de a megfagyást követő kiengedés alatt a répa nagyrésze meg-romlik s ez már veszteség.

A gabona rostaalj tápanyagtartalmát ille-tőleg szintén nem vagyunk tisztában, annál is inkább, mert az sincs megmondva, hogy fő-képpen milyen magvakat tartalmaz. A gabona rostaalj igen sokféle magvakból állhat. Rendszerint igen sok konkolyt tartalmaz, úgy, hogy nagyobb mennyiségben való feletetése éppen nem ajánlatos, mert a konkoly mérges anyagokat tartalmazván, a hizók egészségi állapotát is veszélyeztetheti. Ha azonban sok konkolyt és más egyéb gyommagvakat nem tartalmaz, úgy veszélytelenül etethető nagyobb adagokban is.

A mondottak szerint tehát a fenti két takarmány összetételét pontosan nem ismerhetjük s azért teljesen biztos számítási alapokon nyugvó összeállításokat sem készíthetünk. Még rendes körülmények között is, midőn a közölt takarmányfélék összetétele a takarmányok tápanyagtartalmát feltüntető

tabellák útján kiszámítható, igen gyakran hibás etetési eredményekhez juthatunk, ha pl. közepes minőségű lóhereszéna helyett elsőrendű sok fehérjét tartalmazó, virágjában kaszált lóhereszénát veszünk számításba. Kérdésttevő tehát nem tájékoztatván bennünket kellőképpen, a legjobb akarattal sem számíthatunk eléggé pontosan.

Azonban daczára, hogy sem a bevermelt takarmányrépa, sem a gabona rostaalj tápanyagtartalmát határozottan nem ismerjük, készítettünk összeállításokat a következőképen. Feltételezzük, hogy a bevermelés sikerült s a tápanyagokban beálló veszteséget 20—25%-ra teszszük aképpen, hogy úgy a takarmányrépa, mint a középminőségű rétiszéna teljes értékéből 20-25%-ot leszámítottunk. Rostaalját, minthogy abból úgysis csak kevés van, az I. időszakra számítottunk ki 2 kg. mennyiségben; ennek összetételét a magyar-óvári vegy-kísérleti állomáson eszközölt rostaaljpróbák átlag értékszámait után határoztuk meg.

Eszerint az I. időszakban 1000 kg. élő-súlyra etetendő naponta: Bevermelt takarmányrépa 35 kg. (széna-szecska hozzá 15 kg.) lóhereszéna jóminőségű 10 kg. bükkönyszéna jóminőségű 3 kg., gabona rostaalj 2 kg. tengeridara 2 kg., Ezen takarmány-összeállítás középmezőnyben 28.420 szárazanyagot, 2.498 fehérjét, 15.688 szénhyd-rátot és 0.512 zsirt tartalmaz 1 : 6.7 arány mellett.

A II. időszakban: Bevermelt takarmányrépa 30 kg., széna-szecska 10 kg., lóhere-széna 4 kg., bükkönyszéna, 10 kg., tengeridara 4 kg., napraforgó-pogácsa 2 kg. Ezen takarmányban 27.076 száraz anyag, 3.077 fehérje, 14.238 szénhydrát és 0.744 zsír foglaltatik 1 : 5.2 arány mellett.

A III. időszakban: Bevermelt takarmányrépa 30 kg., széna-szecska 10 kg., lóhere-széna 5 kg., bükköny-széna 8 kg., tenge-ridara 5 kg., napraforgó-pogácsa 1 kg. Tartalmaz 26.184 száraz-anyagot, 2.686 fehérjét, 14.277 szénhydrátot és 0.643 zsirt. Táparány: 1 : 5.9.

Az egyes hizlalási időszakok 6-7 hétig tartsanak, amidőn $4\frac{1}{4}$ - $4\frac{1}{2}$ hó alatt a hizlalás befejezhető lesz.

Meg kell jegyeznünk, hogy az összeállításban széna-szecska alatt azon szecskát értjük, mely a répával bevermelve van. Külön választható s lemérhető-e az, nem tudjuk, de így kellett számítanunk, mert a répa és szecska-keverék összetétele együttesen nem ismeretes. 10 cm. rétegekről lévén szó, az az egész hizlalási időre á 15 és 10 kiló, bizonyára nem futja, azért talán úgy segíthet magán a kérdésttevő, hogy a szecskás répából az I. időszakban 45, a többi időszakban 40 kilót ad naponta 1000 kilogram élősúlyra, vagy aztán a vermelt szecska fogytán nem vermelt széna-szecskához nyúl.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.96, p.1669-70)

Mivel pótolandó hizlalásnál a takarmányrépa?

Jaskó Géza

488. sz. kérdés. Egy a vasúttól egy órányira fekvő gazdaságomban igen sok jó vörös here és réti széna takarmányom van; ezen-kívül kukoriczám és korpám feles számban csak takarmányrépám van kevés. Mindazonáltal a rendesnél több szarvasmarhát állítottam be hizlalásra fiatalokat, vörös-tarkákat. Ezek máig fentieken kívül tököt kaptak. Kérdezem tisztelt gazdatársaimat, még 5 hónap van hátra, mivel pótoljam a répát? mert czukorgyár sincs közel, honnan répalevelet kaphatnék és a meglevő répát az utolsó 2 hónapba akarnám etetni. *sh.*

(Felelet a 488. sz. kérdésre)

Az elfogyott takarmányrépát legelőnyösebben burgonyával lehet helyettesíteni. A burgonya ugyan jóval értékesebb takarmány mint a répa, s igen sokféleképpen értékesíthető nyereségesen, de ha a gazdaságban éppen rendelkezésre állana (vagy olcsón vásárolni lehetne) a hizlalásnál jól fel volna használható. A burgonyában még egyszer annyi tápanyag foglaltatik, mint a répában, ugyanazon táp arány mellett, s éppen azért, (1000 kg. élősúlyra értve) feleannyi is elegendő belőle.

A közölt takarmányfélékkel adagolva 1000 kg. élősúlyra 30—35 kg. burgonyát lehet számításba venni. A répát pótolni lehet továbbá bármilyen bevermelt takarmányfélével, csalamádé, lóhere vagy zsombolyázott zabos bükkönnyel stb. Ezen takarmányokból 20—25 kg.-ot lehet adagolni. Ha szesz- vagy sörgyár volna a közelben, ezen gyárak hulladékai szintén felhasználhatók volnának.

Sörtörkölyből 35—40 kg., répatörkölyből 50—60 kg., burgonya vagy tengeri moslékból 50—60 kg. adható 1000 kg. élősúlyra számítva.

Minthogy mi nem tudhatjuk, hogy melyik takarmányfélét szerezheti még legelőnyösebben takarmány-összeállításokat sem készíthetünk. Ajánlom azonban arra az esetre, ha a fent közölt takarmányok megszerezhetők nem lennének, valami olajpogácsafélét (repczepogácsa 4.80-5 frt) venni, amely 1-3 kg. mennyiségben a már meglevő takarmányfélékkel együtt etetve elegendő lenne a szükséges tápanyagoknak a szervezetbe való bejuttatására. Az ilyenformán összeállított takarmány kissé száraz lesz ugyan, de ezen is lehet segíteni akképpen, hogy a szálakat etetés előtt sós vízzel lelocsoltatjuk. Különben az u.n. száraz takarmányon való hizlalás (angol hizlalás) még eredményesebb lehet, mint a másik s így a locsolás bátran kihagyható.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.95, p.1654)